

David Mengual

David Mengual ja és a l'escenari davant de la seva big band llesta per tocar. Els músics vesteixen de carrer i un gos dormiteja sota els peus de la secció de saxos. Mengual explica el següent tema que tocaran al públic que aquest matí s'ha reunit a la llibreria-bar El Siglo. Pot ser que sigui *Samurai Hee-Haw* del *Menta diari sonor*. O potser és alguna de les suites arranjades per Toni Vaquer de *Vertebrats*, el darrer disc de la banda. La veu és insuficient per omplir l'àmplia nau que vesteix el seu esquelet industrial amb indumentària *far west*. I més que voler donar una explicació, Mengual sembla complir un tràmit amb les presses de qui necessita posar-se a la feina. Estem en un dels assajos concert de la David Mengual Free Spirits Big Band, la formació que Mengual va comandar entre els anys 2010 i 2016. *“La Free Spirits va ser un encàrrec de l'associació Jazzenviu de Sant Cugat. La meva condició va ser que no agaféssim repertori i simplement el toquéssim, sinó que ens inventéssim coses, que aprofitéssim la formació per a aprendre”.*

Una de les coses que va aprendre el David va ser la generositat de la qual som capaços. *“Vaig comprovar que és possible que setze persones regalin amor per la música incondicionalment, sense cap prejudici i sense cap condició”.* La banda feia assajos oberts els dissabtes al matí impulsada per la necessitat d'experimentar i descobrir. *“A mesura que es va anar sabent com funcionàvem, que assajàvem cada setmana i que fèiem coses molt arriscades que normalment ningú es plantejava, hi va haver molta gent que va voler venir a fer música amb nosaltres”.* I en els seus set anys de vida va traçar un interessant camí artístic, documentat en tres discos, *Univers Evans* (2011), *Menta diari sonor* (2013) i *Vertebrats* (2014), que va arribar a la seva fi, com tants d'altres, per la manca de suport a la cultura que ens manté en la penombra com a societat. *“Havien passat set anys i els estudiants que van*

començar el projecte ja eren professionals i tenien molts altres compromisos. Començaven a aparèixer incompatibilitats entre aquesta passió desbordada i la vida real d'arribar a final de mes. En el moment que vaig decidir que s'acabés estava tot perfecte i tothom va entendre que havia estat una etapa increïble i era el moment de tancar-la".

L'aprenentatge

és un principi bàsic a l'escala de valors del David. Un aprenentatge que comparteix amb els altres com a mode de vida, ja sigui a les classes de composició i improvisació al Conservatori del Liceu, "el millor que puc oferir ara mateix és la meva experiència. I sempre adverteixo que aquesta és la manera que a mi m'ha funcionat, la mateixa dieta no servirà per a tothom", o als concerts que organitza mensualment al Cafè de l'Aula de Terrassa: "Intento que es trobin dos músics que estiguin estudiant i que no es coneguin i els porto una música que només tocarem allà. El repte és desenvolupar l'empatia de poder tocar amb qualsevol persona i fer que l'altra persona soni bé".

Aquesta necessitat constant d'aprendre el porta a ell mateix a crear-se necessitats i obligacions. "Des del 1992 faig un exercici diari en què m'obliga a inventar-me alguna cosa per mantenir entrenada la recepció. Al final, en el que més insisteixo és en el fet de no mecanitzar la música i desenvolupar la creativitat i la intuïció, mantenir-les molt entrenades diàriament".

La seva

formació, com la de molts dels seus companys de generació, ha estat i continua sent en gran part autodidàctica, feta de retalls agafats d'aquí i d'allà. "Jo vaig començar escoltant rock and roll. De molt petit tenia un veí i el seu germà tocava en un grup de rock. Alguna vegada anàvem a algun assaig i jo flipava amb allò. No tenia ni idea de res, però en aquells moments era quan jo estava a gust i en pau. Això d'on ve i per què, no ho sé. I tan bon punt vaig poder aconseguir una guitarra, vaig començar a tocar-la, sense estudiar, m'inventava cançons". La introducció al jazz va venir també per la via sensorial, partint del jazz rock de Weather Report i navegant a contracorrent fins al quintet de Miles Davis i més enrere. Unes sonoritats que el van conduir fins al contrabaix, "tot i que l'Horacio [Fumero] em va advertir que l'instrument necessitava una dedicació de set dies a la setmana. M'hi vaig llançar de cap, i aquí ja tenia vint-i-cinc o vint-i-sis anys".

L'aprenentatge es

filtra també en les seves facetes d'intèrpret i compositor. En el projecte Mosaicel joc de la reinterpretació va portar les mateixes composicions a veure la llum en format de trio i de nonet. "Va ser flipant comprovar com allò que tu proposes, l'altra persona ho passa per les seves emocions i experiències i es converteix en una altra cosa, gairebé en un altre idioma". A Deriva l'origen van ser unes fotografies, convertides en poemes i després en composicions pròpies i una relectura a piano sol per part de Joan Díaz. "M'encanten, aquest tipus de jocs. Sobretot imaginar-me coses i veure on ens porta la realitat, que normalment és a camins que ni havies sospitat".

Slow Quartet va

néixer i créixer amb l'objectiu d'aprendre a tocar amb espai, utilitzant el silenci i la respiració. *“Vaig tenir molta sort de trobar la gent adequada per fer-ho”*. I Maitia, un projecte que ja fa molts anys que dura, viu amb l'únic propòsit de generar un entorn on crear música. *“El plantejament és tan senzill com que miro els contactes que tinc, organitzo uns concerts agrupats en el temps i això em dona l'excusa per fer música nova i tocar amb els companys amb els quals ens entenem i ens ho passem genial. I quan s'acaba la gira, doncs s'ha acabat, no hi ha més pretensió”*.

És una manera de

funcionar que sorprèn pel seu esperit anticomercial, i en la qual quan una proposta es consolida ja s'està canviant per la següent, en un estat continu de recerca i creixement. Allunyats d'una necessitat reproductiva per la impossibilitat d'estabilitzar-se dins d'un circuit limitat i precari, gran part dels músics de jazz del nostre entorn viuen en la contradicció de ser precàriament lliures de poder fer allò que volen fer. *“Al final estem parlant d'un circuit precari, però que ens permet fer créixer la música junts. Es tracta de potenciar l'aprenentatge a través de la música, i si hi ha algú que ve i que ho comparteix, fantàstic”*.

El David acaba

de gravar disc amb el Gonzalo del Val Trio, on s'ha trobat amb el Marco Mezquida i el trompetista Benet Palet com a músic convidat. La música del conjunt s'alimenta del moment i no té apriorismes en cap nivell. *“Moltes vegades és en el viatge cap al bolo on decidim la música que tocarem. És així d'instantani, només busquem excuses que ens permetin trobar altres camins”*.

A Festina

Lente, el primer treball del Iago Aguado Quartet, les propostes han vingut més tancades i l'han obligat a haver d'entendre i fer seva aquella música abans de saber què hi podia aportar. *“Els projectes de música original d'altres*

són molt interessants perquè coneixes universos molt diferents del teu. Veus com la gent arriba a fer la música d'aquella manera i quina vinculació hi pots tenir tu".

I ara mateix

està preparant un nou enregistrament en directe, l'homenatge que el pianista Joan Díaz ha preparat a la cantautora Teresa Rebull amb una formació d'una desena de músics. *"Ha escrit una música per a mi molt difícil i m'he hagut de posar a estudiar com un animal. Però ahir, començant a veure per on anava la cosa, vaig descobrir que serà molt interessant".*

Tres exemples de

diferents maneres d'aproximar-se a la música que l'obliguen a situar-se de manera diferent i que, alhora, aporten continguts i metodologies noves al seu bagatge musical i vital. *"Vas recollint diferents maneres d'entendre la música, diferents estètiques, diferents referències. I allà veus l'espai on tu pots aportar, alhora que entra informació que no tenies. És un procés molt inconscient, però amb els anys t'adones que pots tenir més agilitat i sensibilitat amb músiques, estètiques o maneres de fer amb les quals abans no tenies".*

Als seus

cinquanta anys, David Mengual es podria sentir de tornada de moltes coses. Amb el prestigi de ser considerat un dels músics de jazz de referència del país, una carrera consolidada com a compositor, intèrpret i docent, així com el respecte i l'admiració de diverses generacions de músics que s'han format sota la seva manera d'entendre la música, arriba a aquesta xifra rodona conscient de tots els errors que ha comès, però sentint-se content i recordant-se que sobreviu gràcies a la música des dels disset anys. *"Això ha estat una casualitat o una sort que segurament no em mereixo. Poder viure de la música em sembla increïble".*

La necessitat de

continuar aprenent i transmetent la seva experiència als altres el manté en un estat de recerca i reflexió constants. Pensa i viu amb el convenciment que cadascú necessita una dieta diferent per aprendre i que, més que uns coneixements determinats, el que ens cal desenvolupar és la capacitat d'aprendre i de discernir allò que més ens convé en cada moment. I és conscient que el fet d'haver de transmetre les seves experiències als altres li ha permès assolir fites a les quals no hauria arribat per altres vies. *"Tots aquests anys donant classes m'han obligat a buscar respostes que en aquell moment jo no necessitava tenir".*

Però segurament la tranquil·litat més gran és la que li dona haver entès i acceptat el seu paper al món de la música, que no consisteix a intentar convèncer a ningú que allò que fa té algun sentit. *"Jo no vull convèncer a ningú de res, jo faig humilment el que necessito fer i tinc la sort de poder-ho fer".* El seu propòsit és fer créixer la música que ell sent, sense concessions, i poder créixer amb ella. I es conforma havent trobat una dolorosa veritat: *"Tot el que surt una mica de la normalitat està condemnat a sobreviure d'on ha nascut i a morir al mateix lloc. Un cop tens això clar, sents molta pau".*

Imatge destacada: (c) Carles Roche.